

Disiplinler arası işbirliği

Bilkent Üniversitesi "Malzeme Bilimi ve Nanoteknoloji" başlıklı programa fizik, kimya, matematik, moleküler biyoloji ve genetik, tıp, elektrik ve elektronik, makine, tekstil, malzeme ve metalurji dallarından lisans mezunları alıyor. *Prof. Dr. Diler Aslan,*

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyokimya AD. dileraslan@ttnet.net.tr

Bilginin hızla yayılıp eskidiği günümüzde disiplinler arası çalışmanın yenilikçilik ve geliştirme açısından önemi büyük.

Gelişmiş ülkelerde disiplinler arası olmak gerekliliği uzun yıllar önce hissedildi. Aslında disiplinler arası olma ilkesi her üniversitenin temel değerlerinden biri olmalı. Ancak, Türkiye'de bu ilkeyi temel alan üniversite sayısı çok fazla değil.

Bilginin hızla yayılıp eskidiği günümüzde disiplinler arası çalışmanın yenilikçilik ve geliştirme açısından önemi büyük. Alanım olan Tıbbi Biyokimya'da disiplinler arası çalışmayı gerçekleştirememenin zararlarını görüyoruz. Özellikle, Yüksek Öğretim Kurulu'nun yayımladığı Yüksek Öğretim Strateji (YÖS) Belgesi'nde neden disiplinler arası olunmadığını kanıtlayan saptamalar var. Bunlardan en açık olanı öğretim üyesi atamalarının liyakat değil sadakat temelli olduğudur. Böyle olunca disiplinler arası işbirliği, bilgiye değer vermek gibi yaklaşımların yaygın olmadığı ve olamayacağı çıkarımı yapılabilir.

Tek disipline dayalı yaklaşımla her şeyi başarımlı anlayışı ile sadakat temelli öğretim üyesi atamaları ya da görevlendirilmeleri birbiriyle örtüşen; yenilikçilik ve geliştirme önündeki iki engeldir. Bilgi, beceri, deneyim, tutum, tavır ve davranış temelli olmayan bu yaklaşımlar disiplinler arası çeşitliliklere tahammül gösteremez. Bu engel birçok alanda olduğu gibi Türkiye'de Tıbbi Biyokimya alanında da derin olarak yaşanmaktadır.

Tıp fakültelerinde özellikle temel ve klinik bilim alanında yer alan biyokimya; tıp, kimya ve laboratuvar bilimlerinin birleştiği bir alandır. Lisansı hangisinden olursa olsun mezuniyet sonrası eğitimde bu üç alandan da lisans almışların kazanmak zorunda olduğu yeni bilgi ve beceriler vardır. Hiçbiri diğerinden üstün değildir. Ancak konular gereği biri diğerine göre avantajlı olabilmektedir. Bu nedenle disiplinler arası olması gereken bir alandır. Ayrıca çağın gereği matematik, istatistik, otomasyon, bilişim, mekatronik, mikroteknoloji, nanoteknoloji ve birçok alanın da etkisi altındadır. Bu nedenle lisansı bu alanlardan olanların da lisansüstü eğitim almaları yenilikçilik ve geliştirme için koşuldur.

Ülkemizde Tıbbi Biyokimya alanında, çalışma ortamında farklı disiplinlerin birbirlerini dışlaması söz konusudur. Türkiye'de tıbbi, özellikle klinik biyokimya alt alanının sadece tıp mezunları tarafından yapılabileceği inancında olan bireyler çoğunluktadır. Bu alanın ana konularından olan kimya ve laboratuvar formasyonunun önemi dikkate alınmıyor. Tıp fakültelerinde, doktora yapmış tıp dışı mezunların özellikle finansal yarar sağlayan klinik biyokimya alanından uzaklaştırılması için elinden gelen davranışı sergileyen kişi sayısı oldukça fazladır.

Tıpta Uzmanlık Sınavı (TUS) ile klinik biyokimya uzmanlığını kazanan tıp dışı mezunların, tıp fakültelerinde uzmanlık eğitimi almaları, diğer ülkelerdeki uygulamaların aksine Türkiye'de mümkün değil. Yasaklama yerine, yıl ya da bilgi açısından ortaya çıkan dengesizlikler değerlendirilmeli, disiplinlere göre meslek bilgi ve becerilerinin nasıl kazandırılacağı saptanmalıdır.

Özellikle tıp fakültelerinde biyokimya yüksek lisansı ve doktora yapanların klinik biyokimya laboratuvarlarına sokulmaması gibi yaklaşımlar da vardır. Doktora konusu gündeme gelince tıp fakültesi mezunu olmak ya da olmamanın önemi kalmıyor. TUS ile eğitim alana uzman unvanı uygun görülürken, alanında uzmanlık kazandırmak amaçlı verilen doktora eğitimi almış olanlara uzman unvanı tabu halindedir.

Bu alanda o kadar önyargı ayırıcılık aldı yürüdü ki inanılacak gibi değil. Bu alan rant alanı olarak görülüyor. Bu bağlamda çeşitli etik ve bilimsel olmayan davranışlar sergileniyor. Bu böyle devam ederse disiplinler arası işbirliği değil, disiplinler arası çekişmelerin zararları ülke boyutunda olmak üzere daha da zararlı boyutlara erişebilecektir.

Sistem ulusal boyutta ve bilimsel temelli standartlara göre kurulmadığı için, kurumlarda bireysel çıkarlar ön plana çıkmakta, ülke zarara uğramakta. Örneğin, bazı üniversitelerde tıpta biyokimya anabilim dalı yardımcı doçent kadroları için dahi tıp fakültesi mezunu olmak koşulu aranabilmektedir. Bilimsel gerekçesi var mı? Klinik Biyokimya alanında disiplinler arası olmaya karşıtlık nedeniyle çok zaman kaybediliyor. Klinik laboratuvar alanında tamamen yurtdışına bağımlı olmamızın nedenlerinden biri, disiplinler arası işbirliği karşıtlığıdır. Bu alan

sistem yaklaşımı ile ulusal boyutta ele alınmalı, ulusal politika bir an önce belirlenmelidir.

-- eHaberci --

-- Gizle --

Yeniden

[BU BELGENİN ANA SAYFASINA GECİS]

Garildi 1.0 [Aybim Bilgisayar Tic. Ltd.](#) tarafından hazırlanmıştır. Yorum ve Önerileriniz için : garildi@yore.com.tr